

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

9 март 1994 година*

„Държавна помощ – Иск срещу вътрешните мерки за прилагане на решение на Комисията – Преюдициално заключение – Окончателен характер на решението по отношение на получателя на помощта, с която е свързано решението – Оценка на валидността.”

По дело C-188/92

с предмет преюдициално запитване, отправено до Съда съгласно член 177 от Договора за ЕИО от страна на Oberverwaltungsgericht fuer das Land Nordrhein-Westfalen (Висшият административен съд на федерална провинция Nordrhein-Westfalen, Федерална република Германия), по производството, висящо пред този съд между

TWD Textilwerke Deggendorf GmbH

и

Bundesrepublik Deutschland, представлявана от Bundesminister fuer Wirtschaft

относно окончателния характер на Решение № 86/509/ЕИО от 21 май 1986 г. във връзка с помощите, предоставени от Федерална република Германия и от федерална провинция Бавария на производител на полиамидна и полиестерна прежда, регистриран в Deggendorf (ОВ L 300, 1986 г. стр. 34) по отношение на получателя на посочената помощ, след изтичане на предвидения в член 173, параграф 3 от Договора на ЕИО срок за предявяване на иск, както и относно валидността на това решение,

СЪДЪТ,

в състав: г-н О. Due, председател, г-н J. C. Moitinho de Almeida и г-н Diez de Velasco (председатели на състав), г-н С. N. Kakouris, г-н R. Joliet, г-н F. A. Schockweiler, г-н G. C. Rodríguez Iglesias (докладчик), г-н F. Grévisse, г-н M. Zuleeg, г-н P. J. G. Картеун и г-н J. L. Murray, съдии,

генерален адвокат: г-н F. G. Jacobs,

секретар: г-жа L. Hewlett, администратор,

като има предвид писмените становища, представени:

- за TWD Textilwerke Deggendorf GmbH, от адв. Walter Forstner, адвокат от Deggendorf, подпомаган от проф. Michael Schweitzer,

* Език на производството: немски.

- за германското правителство, от г-н Ernst Roeder, Ministerialrat във Федералното министерство на икономиката и г-н Claus-Dieter Quassowski, Regierungsdirektor в същото министерство, в качеството на представители,

- за френското правителство, от г-н Philippe Pouzoulet заместник-директор на правна дирекция в Министерство на външните работи и г-н Jean-Louis Falconi, секретар по външните работи в правна дирекция, в качеството на представители,

- за Комисията на Европейските общности, от г-н Antonio Abate, главен правен съветник и г-н Claus Michael Harpe, държавен служител, делегиран в Комисията по схемата за обмен на държавни служители, в качеството на представител, подпомагани от проф. Meinhard Hilf от университета в Хамбург,

предвид изложеното в доклада за съдебното заседание,

след като изслуша становищата на TWD Textilwerke Deggendorf GmbH, представлявано от адв. Karl-Heinz Schupp, адвокат в Deggendorf и на Комисията, представлявана от г-н Antonio Abate, подпомаган от г-н Bernd Langeheine, член на правната служба, в качеството на представители, в съдебното заседание от 29 юни 1993 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 15 септември 1993 г.,

постанови настоящото

Решение

1. С определение от 18 март 1992 г., получено в Съда на 12 май 1992 г., Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen е поставил, по силата на член 177 от Договора за ЕИО два преюдициални въпроса относно окончателния характер на Решение № 86/509/ЕИО на Комисията от 21 май 1986 г., относно помощта, предоставена от страна на Федерална република Германия и федерална провинция Бавария на производител на полиамидна и полиестерна прежда, регистриран в Deggendorf (OB L 300, 1986 стр. 34) по отношение на получателя на посочената помощ, който е предявил иск срещу упоменатото решение след изтичане на установения от член 173, алинея 3 от Договора за ЕИО срок, както и относно валидността на това решение.

2. Тези въпроси бяха повдигнати в хода на производството между немското предприятие TWD Textilwerke Deggendorf GmbH (наричана по-нататък „TWD“) и немското министерство на икономиката. От 1981 г. до 1983 г. това предприятие, производител на полиамидна и полиестерна прежда, е получило от Федерална република Германия по линия на регионална програма за подпомагане, изпълнявана съвместно от федералното правителство и *Länder*, както и по линия на баварската регионална програма за подпомагане, помощ, която включва субсидия в размер на 6,12 милиона DM. Тази субсидия се предоставя въз основа на

удостоверения, издадени по силата на решение на федералния министър на икономиката, взети по член 2 от немския закон за безвъзмездни помощи за инвестиции.

3. През 1985 г. Комисията, без да е уведомила Федерална република Германия относно някоя от предприеманите мерки, започва процедурата по член 93, параграф 2 от Договора за ЕИО, в резултат на която приема упоменатото по-горе Решение № 86/509. С това решение, насочено към Федерална република Германия, Комисията обявява, че помощите, предоставени на производителя на полиамидна и полиестерна прежда със седалище в Deggenndorf, в случая TWD, са били предоставени в противоречие с член 93, параграф 3 от Договора и следователно се считат за незаконни. Според решението помощите са също така несъвместими с общия пазар по силата на член 92 от Договора за ЕИО. Следователно към Федерална република Германия е отправена молба да изиска връщането на помощта.

4. С писмо от 1 септември 1986 г. федералният министър на икономиката препраща за информация копие от Решение № 86/509 на TWD, като посочва, че дружеството има право да предявят иск срещу това решение по член 173 от Договора. Нито Федерална република Германия, нито дружество TWD оспорват решението пред Европейския съд.

5. С решение от 19 март 1987 г. федералният министър на икономиката обявява за невалидни удостоверенията, издадени съгласно член 2 от Закона за безвъзмездните помощи за инвестиции, които представляват правно основание за предоставяне на федералната помощ, с аргумента, че са незаконни и следва да бъдат върнати в съответствие с решението на Комисията.

6. На 16 април 1987 г. TWD обжалва решението пред административния съд в Кьолн, който отхвърли жалбата с решение от 21 декември 1989 г.

7. TWD обжалва решението на упоменатия по-горе съд пред Oberverwaltungsgericht fuer das Land Nordrhein-Westfalen на 21 февруари 1990 г. Дружеството твърди, че безвъзмездните помощи за инвестиции, получени в периода от 1981 г. до 1983 г. са били отчасти съвместими с общия пазар, така че Решение № 86/509 на Комисията поне отчасти е незаконно. Според TWD, против незаконността на решението може да се предяви иск дори след изтичане на срока, посочен в член 173, алинея 3 от Договора.

8. В този контекст националният съд отнася следните въпроси към Европейския съд:

„1. Дали решение на Комисията, прието по силата на член 93, параграф 2 от Договора за ЕИО, има задължителен характер за национален съд, който разглежда иск, относно прилагането на това решение от националните власти, който иск е предявен от получателя на помощта и адресата на мерките, постановени с

решението, с основание, че решението на Комисията е незаконно, при положение че получателят на помощта не е предявил иск по член 173, алинея 2 от Договора за ЕИО или не го е направил в определения срок, макар, че е получил писмено уведомление относно решението от съответната държава-членка?

2. В случай че отговорът на първия въпрос е отрицателен:

Дали Решение № 86/509/ЕИО на Комисията от 21 май 1986 г. (ОВ L 300, от 24 октомври 1986 г., стр. 34) е изцяло или частично невалидно, поради това, че противно на мнението на Комисията, предоставената помощ е изцяло или частично съвместима с общия пазар?”

9. В постановлението си за препращане, националният съд отбелязва, че въпросът относно това дали искът, предявен пред него е основателен, зависи от валидността на упоменатото по-горе решение на Комисията, но и също така, че въпросът относно валидността възниква само в случай, че националният съд е в състояние да разгледа законността на решението, независимо от факта, че е просрочен установения срок в член 173 от Договора. Следователно вторият въпрос се поставя, само в случай че отговорът на първия въпрос, който е преюдициален, е отрицателен.

По първия въпрос

10. Проблемът, който стои пред националния съд е дали при фактическите и правни обстоятелства на главното производство ищеца е лишен от правото си, поради неспазване на установения срок, да предяви иск, с който да оспори законността на решението на Комисията, в подкрепа на иск, предявен срещу административна разпоредба, с която националните власти, като прилагат решението на Комисията, обявяват за невалидни удостоверенията, които представляват правното основание за получаване на помощта от страна на ищеца.

11. Националният съд подчертава, че решението на Комисията не е било оспорено от ищеца в рамките на главното производство, а от получателя на помощта, за която се отнася решението, макар че федералният министър на икономиката е изпратил копие от решението до ищеца, а министерството изрично го е уведомило, че има право да предяви иск срещу решението на Комисията пред Европейския съд.

12. Въпросът, отправен до Европейския съд, следва да получи отговор в контекста на посочените по-горе обстоятелства.

13. Съгласно установената съдебна практика решение, което не е оспорено от неговия адресат в установения от член 173 от Договора на ЕИО срок, придобива окончателен характер по отношение на адресата (на първо място вж. Решение от 17 ноември 1965 г. по дело Collotti срещу Cour de justice, 20/65 Recueil, стр. 1045).

14. Предприятието, което получава индивидуалната помощ, която е предмет на решението на Комисията, прието по силата на член 93 от Договора, има право да предяви иск за отмяна на решението по член 173, алинея 2 от Договора, дори ако решението е адресирано до държава-членка (Решение от 17 септември 1980 г. по дело Philip Morris срещу Commission, 730/79, Recueil, стр.2671). По силата на алинея 3 от същия член, изтичането на указания срок, има една и съща последица-изгубване на правото, което не е било упражнено своевременно, както за предприятието, така и за държавата-членка, която е адресат на решението.

15. Съгласно установената съдебна практика дадена държава-членка няма право да оспорва валидността на решение, адресирано до нея на основание член 93, параграф 2 от Договора, след изтичане на срока, посочен в член 173, алинея 3 от Договора (вж. Решенията от 12 октомври 1978 г. по дело Commission/Belgique, 156/77, Recueil, стр. 1881 и от 10 юни 1993 г. Commission/Grèce (C-183/91, Recueil., стр. I-3131).

16. Съдебната практика, според която дадена държава-членка, която е адресат на решение, взето по член 93 параграф 2, алинея 1 от Договора, няма право да оспорва валидността на решението в рамките на производството за неизпълнение на решението, уредено в същия член, се основава по-специално на съображението, че периодът от време, в рамките на който трябва да се предяви искът, има за цел да гарантира правна сигурност като предотвратява възможностите за неограничено във времето оспорване на мерки на Общността, които имат правни последици.

17. От изискването за правна сигурност следва че получателят на помощта, която е предмет на решението на Комисията, взето по член 93 от Договора на ЕИО, няма право да оспорва законността на това решение пред национален съд с иск срещу мерките, взети от националните органи в изпълнение на решението, ако е предявил иск срещу решението след изтичане на срока, определен в член 173, алинея 3 от Договора.

18. Да се приеме, че при подобни обстоятелства, заинтересованото лице би могло да оспори прилагането на решението посредством иск, подаден в националния съд, като се основава на аргумента, че решението е незаконно, на практика би лишило решението от окончателния му характер, който то придобива по отношение на това лице веднага след изтичане на срока за предявяване на иск.

19. Вярно е, че в Решението от 21 май 1987 г., по съединени дела Walter Rau Lebensmittelwerke e.a. (133/85, 133/85, 135/85 и 136/85, Recueil, стр.2289), посочено от френското правителство в неговото становище, Европейският съд е постановил, че възможността за предявяване на пряк иск по силата на член 173, алинея 2 от Договора срещу решение на институция на Общността, не изключва възможността за предявяване на иск в национален съд срещу мярка, приета от националните власти в изпълнение на това решение с аргумента, че това решение е незаконно.

20. Все пак, както е видно от доклада за съдебното заседание по тези дела, всеки от ищците по главното производство е предявил иск пред Европейския съд за отмяна на въпросното решение. Следователно в своето решение Европейският съд не се произнесъл и не е трябвало да се произнесе по въпроса за последиците от просрочването на установения срок за внасяне на иска. Националният съд, отправил запитването по настоящия случай, се интересува именно от отговора на този въпрос.

21. Настоящото дело се различава и от дело *Universitaet Hamburg срещу Hauptzollamt Hamburg-Kehrwieder* (Решение от 27 септември 1983 г., 216/82, *Recueil*, стр. 2771).

22. В решението си по това дело, Съдът постановява, че ищец, чието искане за освобождаване от мита е отхвърлена с решение на националните власти въз основа на решение на Комисията, адресирано до всички държави-членки, трябва да има право да оспори, в рамките на производство, образувано по силата на националното законодателство във връзка с отхвърлянето на неговата молба, законността на решението на Комисията, на което се основава упоменатото решение на националните власти.

23. В посоченото решение, Съдът е взел предвид обстоятелството, че отхвърлянето на искането от страна на националните власти е единствената мярка, пряко насочена към заинтересованото лице, за която то е било изрично и своевременно уведомено, и което то е имало правото да оспори без да му бъде попречено по какъвто и да било начин да защити своите интереси посредством предявяване на иск. Съдът постановява, че при тези обстоятелства възможността за оспорване на законността на решението произтича от основен принцип на правото, който намира израз в член 184 от Договора за ЕИО, а именно принципа, според който всяка страна по даден спор има право да оспорва, с цел да постигне отмяна на решение, засягащо я пряко или косвено, законността на предишни разпоредби на институциите на Общността, които представляват правното основание за вземане на оспорваното решение, ако на тази страна не е дадено правото по член 173 от Договора да предяви пряк иск, с който да оспори тези разпоредби, от които е била засегната без да е била в положение, което ѝ е позволявало да иска отмяната им (вж. Решението от 6 март 1979 г., по дело *Simmenthal срещу Commission*, 92/78, *Recueil*, стр. 777).

24. В настоящия случай е установено, че ищецът е бил напълно наясно с факта, че Комисията е издала решение, което го касае, както и с факта, че без съмнение е имал възможността да оспори това решение по силата на член 173 от Договора.

25. От всичко посочено дотук следва, че при фактическите и законови обстоятелства, характеризиращи главното производство, окончателният характер на решението, взето от Комисията по силата на член 93 от Договора спрямо предприятието, което е получател на помощта, има задължителен характер за националния съд по силата на принципа за правна сигурност.

26. Следователно отговорът на първия въпрос е: решението на Комисията, прието по силата на член 93, параграф 2 от Договора, вследствие на чието прилагане от националните власти, получателят на помощта, която е предмет на мерките, наложени от решението, предявява иск пред национален съд, в който оспорва законността на решението на Комисията и макар, че е получил писмено уведомление от съответната държава-членка относно решението на Комисията, не е предявил иск срещу това решение по член 173, алинея 2 от Договора или поне не го е сторил в определения за това срок, има задължителен характер за националния съд.

По втория въпрос

27. Тъй като втория въпрос е отправен, в случай че отговорът на първия въпрос е отрицателен, не е необходимо да се отговаря на този въпрос.

По съдебните разноски

28. Разноските, направени от германското и френското правителства и от Комисията на Европейските общности, представили своите аргументи пред Европейския съд, не подлежат на възстановяване. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред препращащата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски.

По изложените съображения,

СЪДЪТ,

като се произнася по въпроса, отправен от Oberverwaltungsgericht fuer das Land Nordrhein-Westfalen с определение от 18 март 1992 г., реши:

Решението на Комисията, прието по силата на член 93, параграф 2 от Договора за ЕИО, вследствие на чието прилагане от националните власти, получателят на помощта, която е предмет на мерките, наложени от решението, предявява иск пред национален съд, в който оспорва законността на решението на Комисията и макар, че е получил писмено уведомление от съответната държава-членка относно решението на Комисията, не е предявил иск срещу това решение по член 173, алинея 2 от Договора или поне не го е сторил в определения за това срок, има задължителен характер за националния съд.

Подписи